

ény.

gyzőkönyv-
nevére írott
közárverés-
er 4-ére ki-
nnak eladá-
ember 25-ik
22-ik napja
helyiségébe
en árverési
tis a 2500
folytán az
font kitett
vához 10%
inthyogy pe-
is elfogad-
a a csabai
pokát meg-

alóhiva-
tekinthetik.

gatoság.

relesen!

vilanossagra
és faradságott. vásárolni.
ajt.
kra. váltók.

ok, irodai-
rodaszolgá-
személyre,
egyet Gou-
kethemű já-
gagy a tran-
szaszonyokra,
esőbőrszög,
eti özegek.

uljon teljes
húhoz Duda-
sek a világ
multijóságát
formátve
a tenorok
relesen köz-
nyitá vetet-
észközöl-
27. 144)

lett

ros

ást

ig,

sz.

il-

Megjelenik
hetenkint egyszer, vasárnap.

Szerkesztőség:
B.-Gyulán, a polgári iskola
épületében.

Kiadó hivatal:
Gyulán Dobay János könyvnyom-
dája és Winkle Gábor könyvke-
reskedése.

A lap szellemi részét illető köz-
lemények a szerkesztőhöz Gy-
ulára czimzandók, és legfeljebb min-
den péntek esteig beküldendők.

BÉKÉS.

TÁRSADALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP,

TÖBB BÉKÉSMEGYEI NYILVÁNOS EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési feltételek:

Egész évre helyben hához hordva
vagy vidékre 5 frt — kr.
postán küldve 3 " 75 "
Háromnegyed évre 2 " 50 "
Félévre 1 " 25 "
Évnyegyre . . . 1 " 25 "
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetési díjak:

Egy 4 hasábos petitsor 5 kr.
Kétszeri közlésnél . . . 4 "
Háromszori közlésnél . . . 3 "
Többszöri hirdetéseknel enged-
mény adatik. Bélyegilleték 30 kr.
A nyilt-tér sora 10 kr.

Hirdetések felvételnek: B.-Gyulán Dobay János könyvnyomdájában és Winkle Gábor könyvárusnál. — B.-Csabán a nyomdában. — Budapestten Haasenstein és Vogler, — Braun Ede (József-tér, 10. sz. I. emelet.) — Bécsben Naftles J. hirdetési irodájában. — Elfogadtnak hirdetések vidékről levélbeni megrendelés által „a Békés“ kiadó hivatalához“ czimezve is.

Az ismétlő iskolák ügyéhez.

Megyénk tanfelügyelője a f. év június hó 28-ki megyei iskolatanácsi ülésen örömmel jelenté, hogy Békésmegye valamennyi községében gondoskodva van az ismétlő iskolák felállításáról, az iskolatanács pedig e jelentést örömdetes tudomásul vette. — Készséggel aláírjuk, hogy az ismétlő iskolák felállítása valóban örömdetes esemény, azonban hogy emez intézmény életbelép-
tetése ne csak örömdetes, hanem egyuttal hasznos is legyen: sok függ annak kivitel-
teli módosztatától, illetőleg szervezésétől.

Az 1868 ki XXXVIII-ik törvényezikk kimondja, hogy a 12—15 éves egy fi, mint nőnemű növendékek — kik t. i. mindennapi iskolában nem járnak — kö-
telesek az ismétlő iskolába járni. — Ezen ismétlő iskolai tanfolyam — a törvény szerint — megelőztetvén a mindennapi is-
kola 6 osztályból álló 6 évi tanfolyama által — természetesen úgy lön szabá-
lyozva a minisiteri utasítás által, hogy az a megelőzőleg tanultaknak részint ismét-
lése részint pedig tovább folytatása legyen. Az ily principiumok alapján létrejött tan-
terv keresztülvitelét nálunk még csak meg-
kísérteni sem lehet azon okból, mert a mi
népiskoláink — számba sem vehető kivé-
tellet — legfeljebb 4 osztályuk s növendé-
keink többsége még e 4 osztályt sem ta-
nulta keresztül.

Ebből látnivaló, hogy a mi ismétlő-
iskoláink tanterve egészen másképen álla-

pitandó meg, mint a hogy azt a minis-
teri utasítás elrendeli.

E tekintetben elsőben is figyelembe
veendő azon körülmény, hogy megyénk-
ben az illető növendékek a szellemi kép-
zettségnek nagyon különböző fokozatain
állanak. Egy — hála istennek! kisebb —
rész sem írni sem olvasni nem tud; egy
másik — legnépesebb — rész egy-két évi
iskolázás után eljutott az írás, olvasás és
elemi számvetés tudományának némi sze-
rényebb fokára; egy harmadik rész — 4
osztály áttanulása után — azon szerencsés
helyzetben van, hogy az ismétlés mellett
egy némely tárgyban már tovább is ha-
ladhat.

Eme képzettségi fokozatokhoz képest
— kivált nagyobb községeinkben — czél-
szerű volna tehát az ismétlő iskolákat há-
rom osztályra szervezni, s ez esetben a
tanterv következőleg lenne megállapítandó:
1-ső osztály: írás, olvasás, s a 4 alap-
művelet betanítása, a métermérték ismer-
tetése.

2-ik osztály: az írás olvasás gyakor-
lása mellett a számtanból gyakorlati pél-
dák fejtegetése főtekintettel a fejszámve-
tésre, a métermérték tüzetes megismertetése.

3-ik osztály: értelmes olvasás, gyakor-
lati fogalmazás, számtanból az eddigi ta-
nultak ismétlése után a törtek s a hármas
szabály ismertetése, a métermérték, egysze-
rű és összetett kamatszámítás; hazánk al-
kotmányja s a legfontosabb polgári jogok
és kötelességek főbb vonalai; természetan
kísérletileg.

A tanterv sikeres keresztülvitelére ok-
vetlenül megkívánatik a szükséges tansze-
rek beszerzése.

A mi már az iskolalátogatást illeti:
idevonatkozólag a törvény tüzetesen ren-
delkezik, elsorolván a büntetések fokoza-
taikat, melyek az iskolamulasztó növendékek
szüleiére — illetőleg — gazdáira szabandók,
azonban a törvényes szigor valószin-
tlenül feleslegessé válnék, ha minden község
egy pár pénzbeli ösztöndíjt tűzne ki a ma-
gukat szorgalmuk és előmenetelük által ki-
tüntetett növendékek számára, mely jutal-
mak a tanfolyamot berekesztő vizsga al-
kalmával lennének kiosztandók.

Megvagyunk a felől győződve, hogy
az ismétlő oktatás megyénk lakosságának
szellemi előhaladására nézve okvetlenül üd-
vös befolyással lehet, ugyanazért a legme-
legbben ajánljuk községeinknek, illetőleg
azok iskolaszékeinek figyelmébe: vegyék
tekintetbe a fentmondottakat, és ne retten-
jenek vissza a netalán szükséges áldozat-
októl, melyeket azok fogyanatosítása igényel.

A közegészségügyről tekintettel csekély mervű szaporodásunk okaira.

(Dr. Molnár Antaltól*)

Tekintve a fertőzési kórokban elhaltak je-
lentékeny számát itt lehetne orvos rendőri és más
közegészségügyi intézkedések behozatala által me-

* Felolvasatott a békésmegyei orvos-gyógyszerész egy-
letnek f. évi október hó 11-én B.-Csabán tartott
közgyűlésén.

gyéknk területén evenként néhány száz ember éle-
tét megmenteni. Hiszen az orvosi tudomány újabb-
kori haladása constatálja, hogy pl. a himlőbeni
halálozás a vaccinatio és revaccinatio szigorú ke-
resztülvitele által a minimumra leszállítható; de
mit ér a tudomány bármely vívmánya, ha nem
igyokszunk azt az életben értékesíteni s hasznunkra
fordítani.

Nem tartom érdektelennek a Békésmegye
területén himlőben elhaltak számát ezennel feltün-
tetni, elhaltak ugyanis: 1871-ben 121. 1872-ben
195. 1873-ban 342. Összesen 658.

Mint látjuk évenként fokozatosan mindig több.
Sajnálom, hogy az 1874-ik évi megyei népmoz-
galmi kimutatásnak első évnegyedi része sem a
megyei levéltárban, sem másutt fel nem található;
de bizton merem következtetni, hogy az a himlő-
beni elhaltak számának szintén emelkedését mu-
tatja, mennyiben csak a II-dik évnegyedben 189
halt el e kórbán, legkiterjedtebb volt pedig a jár-
vány az év első felében.

Mindenesetre feltűnő, hogy az 1870-ik évi
hivatalos kimutatás szerint azon évben az egész
megye területén egyetlen egy halálozás sem tör-
tént himlőben.

Távol van tőlünk azt állítani, miszerint a
fertőzési kórok az orvosi rendőrség hiányának kö-
vetkezményei, uralkodnak azok ott is, hol az or-
vosi rendőrség mintaszertüleg kezeltetik, mert okuk
rézben még homályosak, részben oly földlégköri
(telluristics) viszonyokban gyökereznek, melyek
emberi erő által meg nem semmisíthetők; de igen
is állítjuk: miszerint helyesen alkalmazott orvos
rendőri és közegészségügyi intézkedések által ré-
szint a kórok kevesíthetők, részint a kár külter-
jessége bizonyos határok közé szorítható.

TÁRCZA.

A végzet.

Szött a pók,
Lassan szövé a hálót,
Fogni legyet s kis dongót.

Jó a légy!
Lassan és vigyázva lép, . . .
. . . S hálóba még is be lép!

Jó egy lány,
Pírul s szeme szikrát hány,
Ifjút látni sem kíván.

Jó ifjú,
Dongva édes zenét fú . . .
. . . S lányka szívét rájga bú!!

Óh kis szűz!
Szüved ne emészse tűz . . .
S ifjad kebelére tűz.

ifju Fábry Károly.

Levelek Katinkához.

IX.

Kedves Katinkám!
Nem pusztá szokásból, nem hideg udvari-
asságból üdvözöllek névnapod alkalmából, — ki-
zárja, ezen szokásos bókot a köztünk levő viszony
Őszinte szeretet és nagybecsülés az, mely tollat
ád kezembe, hogy a távolból kifejezzem neved
napján azon jó kívánatomat, hogy téged, mint a
női nem egyik példányképét, a mindenható sokáig
éltessen! Legyen minden örömdöd tartós, s minden
bánatod egy rövid álom!

„Bú fellege ne tünjék fel
Soha élted látkörén.
Tisztán ragyogjon csillagod
Boldogságod kék egén!
S ha néha tán a szenvedés
Vonna is rá felleget:
Oszlassa el sugárral
A hit, remény, szeretet!“
Fogadd el tőlem ez egyszerű kis emlékvér-
set, jeléül irántad való kiváló tiszteletnek!

Megdöbbenve olvastam leveledből, hogy . . .
asszony, egyike meghitt barátúidnek sziven lötte
magát. — Nem vagyok képes e leverő hír első
behatása alatt e szomorú tényről gondolkozni, s
nem tudom, csudálkozásomnak adjak-e kifejezést
előbb, vagy igaz fájdalomnak?! Egy ifju nő,
megáldva a természet dús adományával, gazdag,
feltűnően szép . . . és öngyilkos lett! Ismerni, tisz-
telní szerencsés voltam életében, — s most elbo-
rul lelkem halálának gondolatára! Mély titok söté-
tét kárpítja fedezi be lelkem előtt az ő sirhalmát
melyen keresztül nem láthatok. — Képzelem hogy
te is kedvesem, mily őszintén fájlalod a boldogult
végzetét, melyet kimagyarázni nem lehet!

Gyakorta gondolkoztam már eddig is társa-
dalmi életünk amaz átka felett, mely sokakat a
legtiszteltebb s legmagasabb álláspontról az ö-
ngyilkosság sötét örvényébe taszít, de megfogtani
nem tudtam. — Elhiszem, hogy az, a kit a sors
egy egész életen keresztül üldöz és sújtól, a ki
az emberek közt egy biztató szóra, egy szorító
szivra nem talál, elhiszem, hogy kíván megszaba-
dulni az élettől, melynek nem édességét, csak ter-
hét érezi; de hogy egy sokak által tisztelt, sze-
retett, a szerencse által kegyelt lélek a kétség-
becsés rejtelmes szirtei közé vessse magát: — ezt
megfogtani nem tudom.

Okul vethetjük-e itt a nevelést? melyre oly
sokan szeretük hártani az élet boldogtalanságát.
Hiszen országos nevű nagy embereink lettek ön-

gyilkosokká, a kik pedig bizonyára a legjobb na-
velést nyerhették.

Nincs más teendők, mint megnémulni e söté-
tét titok előtt, s megnyugodni azon, mit meg nem
változtathatunk. Te is kedvesem találj megnyug-
vást, mint vallásos nő, azon hitben, hogy mind-
nyájunk sorsát egy láthatatlan kéz vezeti, mely-
nek hatalma előtt meghódol minden, a mi földi!

Ime kedves Katinkám: öröm és fájdalom mily
csudálatosan vegyül össze életünkben. Rövid leve-
lomben is örömmel és bánatról vegyesen kell szóla-
lanom.

Most még csak egy kérdésre kívánok rö-
viden megfelelni, hogy t. i. mit tartok a nő-irók-
ról, vagy írónőről? E kérdésre következtetést von-
hatnál ugyan azon álláspontból, melyet eddigi leve-
leimben elfoglaltam a nőekkel szemközt, de hogy
világosabban láthasd, szólok valamit e tárgyban.
Természetesen egyéni nézet, a mit mondandó va-
gyok, de elég higgadt és önálló.

„A nő szívének keresztül gondolkodik“ — e
talpraesett tételt olvastam valahol. Egy nő ha ír,
csakis alanyi érzelméről, szerelemről, bánatról stb
írhat, — s miután a női érzelmek természet sze-
rint mélyebbek, a hangnak is melegebbnek, meg-
kapóbbnak kellenni lenni. Ugyde egy másik világ-
hírű tétel szerint: „a styl az ember.“ — Gondo-
latát, értelmét, a hány ember, annyiféleképen fe-
jezi ki egyik a legcsekélyebb tárgy iránt is érde-
ket, vonzalmat gerjeszt, míg a másik a legvilágo-
sabb igazságot is érthetlenné teszi irmodorával
— Sok irodalmi tanulmány, nyelvérvék és huza-
mos gyakorlat kívánatik ahoz, hogy valakinek
vonzó irálylyos a legyen, — mely könnyed, a nél-
kül hogy felületes, — szép, a nélkül hogy dagá-
meleg, a nélkül hogy áradozó volna. — Ilyen
irmodort nőknél ne keressünk. Sem idejök, sem
alkalmuk nincs arra, ha ugyan valódi nők akar-
nak maradni, hogy a nyelv és irály titkárjai kika-
násszák.

Elismerem, hogy voltak nők, kik az iroda-
lom történetében méltó helyet foglalnak el, Mol-
nár Borbála, Dutkai Takács Judith és mások,
kik az írónő címre érdemesek. De bizonynyal vol-
tak és vannak olyanok is, kiket a hüszg lidércsz-
fénye az irodalom terére vezetve, fosztott meg
boldogságuktól. Divaltaplajainkban sokszor találko-
zunk költői kísérletekkel, egy egy előfizető-nő tol-
lából, — engedd meg kedvesem, hadd ne szóljak
azokról, — s engedd meg egyuttal kinyilváníta-
nom azon meggyőződésemet, hogy egy valódi nő
az írók társaságának nem működő, csak pártoló
tagja lehet!

Ugyan mit tartunk azon írónőről, ki egyik
divatlap hasábjain eképen cseveg a divatról:
„minket nőket valóban jobban érdekkel egy Pá-
rizsból érkezett divathír, mint oly politikai esemény
mely világokat ingat meg sarkában.“ — Tréfá-
nak sok, őszinteségnek szegény!

Ezuttal befejezem leveletem, azon kérésrel,
ne feledd el azt a ki nem szünik meg tisztelni s
szeretni téged a sűríg!

Gáthalmi.

Az állandó családnevek eredete.

A legrégebb időben mindenkinek csak egy
neve volt.

Az Izraeliták a névalkotásánál nagy súlyt
fektettek — mint nagy részben minden keleti né-
pek — arra, hogy az adandó névnek valami sa-
játlagos jelentése legyen. Igen gyakran a gyer-
mek születését megelőzőtt, vagy követett körü-
lmények, vagy az újszülöttnek valamely feltűnő
sajátsága, vagy a szülőknek a gyermek jövőjéhez
kötött vágyai reményei határoztak az adandó név
alkotásában, vagy megválasztásában, pl. Izsák,
Ezsau, Jákob, Benjámín, Mózes, Rebeka stb. —
Gyakran, kivált a nőneveknél, a szeretetet, gyön-
gödéséget kívánták a szülők az adott névvel kife-
jezni, s az ily czélsból alkalmazott nevek, több-
nyire becses állatok vagy növények nevei pl.

Csak az orvosi rendőrség hiányának kifolyása továbbá a kuruzslásnak megyénkben általános elterjedése. Csaba városában ez plane a culturának oly fokára jutott, hogy itten már specialisták működnek. Így vannak asszonyok, kik az orbáncz helyes gyógyításának nagy hírében állanak. Mások csak torokbajokkal, ismét mások az állítólagos ficzomok helyretételével foglalkoznak s mindezt egészen nyíltan űzik. Működésük átka hogy a tudatlansága miatt hiszékeny köznépbizalmát aljas önzésből kiaknázva, s azt a szinlelt segélynyújtás leendő fényes eredményével ámitva, elmulasztatják a beteggel a rendes orvosi segély idejekoráni felkeresését, s ez sok esetben már akkor történik — főképp gyermekeknek — midőn az orvosnak a beteghez csak egy szava lehet, és ez: már késő.

Fentebb említett tettünk a nagymérvű gyermek halálzásról. Megyénk területén ez a következőleg alakult:

1870. 7370-ből esett 0—1 éves korig	2175=29%
1871. 8904-ből " 0—1 " "	3077=34%
1872. 8931-ből " 0—1 " "	2525=28%
1873. 18455-ből " 0—1 " "	3371=18%
1870. 7370-ből " 1—5 " "	1118=15%
1871. 8904-ből " 1—5 " "	2103=23%
1872. 8931-ből " 1—5 " "	1716=19%
1873. 18455-ből " 1—5 " "	3722=20%

E szerint: 1870-ben az összesből esik a 0—5 éves korig 44%, 1871-ben " " 0—5 " " 57%, 1872-ben " " 0—5 " " 47%, 1873-ban " " 0—5 " " 38%.

Ha a gyermek halálzását a születésekhez arányosítjuk, tehát a következőket találjuk:

1870. 10,735 újszülöttről elhalt 0—1 éves kor.	20%
1871. 11,079 " " 0—1 " "	27%
1872. 10,480 " " 0—1 " "	24%
1873. 10,071 " " 0—1 " "	33%

vagyis közép számítással az említett 4 évi időszakban 100 születésre jött 26 0—1 éves halott. Megjegyzendő azonban, miszerint ebbe a halva szülöttek is beleszámítvák, mitlevonva 1—1 1/2%-al ugyan kedvezőbb halálzásai viszonyát nyernők az újszülötteknek, mindazonáltal megyénkben a csecsemő halálzás felette nagynak mondható, ez leginkább külföldi összehasonlításnál tűnik fel.

Fodor tr. szerint esett 100 születésre 0—1 éves halott (halv. sz. nélkül). Angolországban 1850—54-ben 15.4, Dániában 9.3, Norvegiában 10.3, Ausztriában 17.00, Franciaországban 17.2, Poroszországban 20.0, Olaszországban 22.0, Magyarországon (1864) 26.5 Oroszországban 26.8, Bajorországban 31.03.

Ezen nagy gyermek halálzás oka egyrészt köznépből tudatlanságában rejlik, mert távol állanak annak még csak sejtelmétől is, hogyan kell gondozni. Már mint csecsemőt gyenge emésztő szerveinek meg nem felelő nehéz tápanyagokra

fogják; meghűlés és más ártalmas behatásoktól óvni nem tudják, megbetegülés esetén pedig a gyógyítást kuruzslókra, legtöbbször a tanulatlan bábákra bízzák, kik is a köznépből mintegy jogosított gyógyszerelők tekintetén, a legelképzettebb módon űzik a kuruzslást, az 5—6 hetes újszülöttnék gilisztá elleni és más draszticus szereket nyújtanak, s elhalván a beteg, a halál okául a veleszületett gyengeséget mondják, ez az oka, hogy megyénkben az ezen rovat alatt bejegyzett halottak száma oly magas, elhalt ugyan is veleszületett gyengeségben az újszülötteknek.

1870 2.28%, 1871 6.04%, 1872 4.33%, 1873 8.40%. Tagadhatlan, miszerint a gyermekhalálzás Pesten is nagy, (mult évben 30%), még nagyobb mint nálunk, — hol pedig sem a kuruzslás nincs annyira elterjedve, sem pedig tanulatlan — oklevél nélküli bábák — nem működnek; nem szabad azonban felednünk, hogy a satnya életképtelen magzatok születésének feltételei sokkal számossabbak a nagyvárosi viszonyok között élő nőknél mint vidéki asszonyainknál; áll pedig ez főleg Pestre vonatkozólag, hol mint tudjuk, a gümőkór oly ijeszítő mérvben szedi áldozatait, mint sehol Európa nagyobb városában; s a görvélykór (scrophulos) a társadalom minden osztályában a legszélesebben elterjedt betegség; hol továbbá sem az ottani viszonyok által követelt, lenelzsház nincs, sem pedig a dajkaságba kiadottak feletti hatósági felügyelet nem gyakoroltatik a kellő szigorral. De végül a gyermekhalálzás fokozatosan emelkedik, a törvénytelen újszülöttek számával, Budapestén a törvénytelen újszülöttek száma legalább 8-szor nagyobb mint Békésmegyében.

Magyarország nagy halálzásai viszonya kiválóképp a nagymérvű gyermek halálzás által okozatik. Fentebb említettük a csecsemőkór halál okait. A későbbi gyermekkor halál okai között nagy szerepet játszik megyénkben a vörheny. — Elhalt e kórban:

1870-ben 517. 1871-ben 533. 1872-ben 453. 1873-ban 161. Négy év alatt összesen 1664.

Tekintve a kór nem ragályosságát, s tekintve köznépbőlnek a ragályzás felőli tudatlanságát s részben hiteltenségét, a fentebb említett nagy halálzás felett épen nem csodálkozhatunk. Hiszen elég gyakori látvány, vörhenyben szenvedő betegnek a szomszédság összes gyermekei általi látogatása. Ezen egyedül a népnek a ragályzás felőli felvilágosítása s általában a népoktatás segíthet.

(Vége köv.)

Jegyzőkönyve

a Gyulán 1875. november 10-én tartott választmányi ülésnek.

A megyeház nagy termében tartott ülésen jelen voltak Göndöcs Genedek elnöklété alatt: Dr. Kovács István, Dobay János, Ormos János,

Mogyoróssy János, Party Ferencz és Elek Lajos.

1. Elnök a választmány üdvözlése után jelenté, hogy ama — felolvasással egybekötött választmányi ülés — melyről a f. év május 10-én tartott választmányi ülés intézkedett — 1875. október 10-én Szarvason megtartott, s annak programja következő volt: 1) „Honfidal” Potófitól, előadja a szarvasi dalkör. 2) Elnöki megnyitó beszéd. 3) „Kristóffy György élet és jellemrajza” felolvasás a szerző, — Benka Gyula tanár ur. 4. Némely békésmegyei muzeum kö és bronzkori tárgyak ismertetése, előadja Haan Lajos egyetemi alelnök ur. 5) Titkári hivatalos jelentés a folyó ügyekről. 6) Elnöki zárószó, 7) Honfi ének Győri Vilmostól, előadja a szarvasi dalkör. — A nagy közönség mezt önnepélyes alkalommal kétségtelen jeleit adá egyetlünk és a közművelődés iránti megleg érdeklődésének részint a gyűlési tömeges megjelenése, — részint pedig a kiküldött elnök, alelnök, titkár és igazgató iránt nyilvánuló kitüntető figyelem által.

Örvendetes tudomásul vétetik.

2. Elnök felmutatja a f. é. május 10-ki választmányi határozata szerint 500 példányban kinyomatott „Évkönyv”-et, mely a mellékelt számla szerint 321 forint került, s egyszersmind ezen összegnek, s a szétküldési költségeknek utalványozására kéri a választmányt, megjegyezvén, hogy az egyetl rendes bevétel-i bőven fedezendik eme kiadásokat.

A mind tartalmilag, mind alakilag díszesen kiállított „Évkönyv” megjelenése örvendetes tudomásul vétetik s a fent kitett költségek kifizetésére utalványoztatnak.

3. Elnök indítványozza, miszerint az „Évkönyv” kiosztása, továbbá a tagdíj beszedése, végül és főleg új egyetli tagok szerzése végett választassék megyénk minden községében egy-két bizottsági tag.

A választmányi belátva emez indítvány nagy horderejét: azt örömmel elfogadja, s remélve, hogy annak alkalmazása folytán egyetlünk élete örvendetes fejlődésnek néz előbe: eme bizottságot a közügyek és közművelődés iránti áldozatkész buzgalomukról előnyösen ismert egyénekből alkotja meg. — (E bizottság névsorát már volt alkalmunk bemutatni lapunk hasábjain, most tehát nem ismétlöljük szerk.)

A megválasztottak értesítésével, illetőleg azoknak — egyetlünk ügyének leendő — megnyerése végett szükséges lépések megtételével elnök és titkár biztatnak meg.

(Vége köv.)

B-Gyula november 24. 1875.

A békésvármegyei régészeti és művelődéstörténelmi társulat muzeuma ujabban következő tárgyakkal gyarapodott:

A) Régi tárgyakat illetve.

a) Nagytisztelelti/Sárkány János esperest és szar-

vasi evang. lelkész ur — bizonyos aszóni ásatás alkalmával — a föld mély rétegeiből felszínre jutott — részint szabad kézből — nem korongon, részint azon gyártott barbár népvándorláskori különböző alakú szürkés színű domborművel díszített cserépedényeket — számszerint nyolcz darabot.

b) Wieland Károly uj-kigyósi jegyző ur Ó-Kigyóson egy halomban csontváz között talált három darab ruhakapcsoló fül nélküli üveggombot B) Régi érmek, és pénzeket illetve:

c) Főtisztelendő Lehoczky József sz.-andrászi plebános ur Hadrian rom. császár — két darabba tört kisebb ezüst pénzét.

d) Wieland Károly fennemlített jegyző ur ugyancsak Ó-Kigyóson talált Hadrián rom, császár ezüst pénzét, egy ismeretlen külföldi ezüst pénz; IV. Béla m. k. ismeretes rézpénzt; I. Ferdinánd m. k. 1534. és 1551-ki. I; Zsigmond lengyel király 1545-ki; Kázmér l. k.; Lajos frankonoi fejedelem 1602-ki; I. Lipót r. cs. két darab; végre VI. Károly r. cs. 1714-ki ezüst, és így összesen tizenegy darab pénzét. — Utó végre

e) Szieber Nándor helybeli r. k. kántor ur a sassini boldi szűz temploma három százados emlékére 1864-ben veretett fejr emlék érmét — a megyei muzeum gyarapítására beküldeni kegyeskedtek.

Fagadják az adományozók becses küldeményeikért egyetlünk forró halálját

I. d. Mogyoróssy János.

muzeumi igazgató.

Nyugta.

Egy túlszegény szarvasi ifjunak, ki Budapest tanárságra készül, de jelen keresetnélküli viszonyok közt már — már a tanárképzésről bucsut venni kényserednek, — felségdíszes mai napon adakoztak Szarvason: a Szarvasi Nőegylet 10, Sárkány János 5, Áchim Ádám 10, Lonovics Ferencz 1, Medveczky 1, Winternitz 1, Dancs Béla 2, Haviár Dani 1, Mikolay Mihály 2, Brudkovszky György 1, Jancsovics Péter 1, Kocsis Pál 2, Tomcsányi Károly 5, gróf Bolza István 5, Kontur József 2, dr. Fuzs 1, Pól Dani 1, dr. Tólessy 1, Benka Gyula 1, Chován Károly 1, Kuczky János 1, Bácskay Jakab 2, Glasner Armin 1 ft. c. é. Mely kegyes adományokat én saját csekély járú ékömmal együtt még a mai postával Zsilinszky M. orsz. gy. képv. urhoz, mint a segélyezendő bölcsész tevékeny pártfogójához átküldök. Köszönettel Szarvason, nov. 21. 1875.

Tatay István.

Ujdonságok.

A gyulai nőegylet részéről szives tudomásba hozatik, hogy a december hóban megtartani szándékolt tombola játékkal egybekötött séta hangver-

Rákhel, Czippora, Jamar. Neveik alkalmaztattak igen sokszor vallásos fohások is pl. Eljoená, Ismael stb.

Midőn már a személynevek elég számmal voltak, a gyermek nevének vagy az atya, vagy a nagyatya, vagy valamelyik tekintélyes rokon nevé is mellé adták; majd később a görögökkel és rómaiakkal való gyakori érintkezés folytán némely nevek görög és római végzetiekké változtattak át, pl. Alkimos, Ananias, Matthäus, Amitt-ha helyett, Lazarus Eleazar helyett; sőt nem ritkán eredeti görög és római neveket is vettek fel pl. András, Justus stb.

Hasonló eljárás követték a névadásnál a görögök annyiban, a mennyiben a gyermek neve mellé sokszor az atya nevé is felvették pl. Cimon Miltiades fia. — A rómaiak már tovább mentek; igen gyakran három neve volt az egyének (pl. Cajus Julius Caesar) nevezetesen az előnév, mely rendszeren egy betűvel jegyeztetett pl. Qu.-Quintus; a családnév, mely majd mindig -us-ban végződött, pl. Claudius, Livius, és a családignév pl. Cicero, Maro, Nero. — E három névhez gyakran még több név is adatott, vagy valamely vívott győzelem alkalmából, vagy egyszersmind a gyám- atya nevével, pl. Publius Cornelius Scipio Aemilianus Africanus. — Ezekből látni való, hogy az ókorban tulajdonképeni családnevek csak kivételképp léteztek s azok sem lehettek állandók.

Lőw bajor kormánytanácsosnak a novek eredetire vonatkozó jegyzetei szerint, — melyeket Kolb Culturgeschichte des Menschheit cz. munkájában felhasználta — a régi németek sok ideig legtöbbször német neveket használtak, mindenkinek kizárólag csak a névbirtokost illető tulajdon nevet adták a szó legszorosabb értelmében; nálok is szokásban volt azonban, de csak kivételképen, a gyermek nevének a nagyatya nevé melléadni. Nagy Károly ideje körül, kivált a Rajna vidékén a római, később a biblia nevek jöttek divatba, még pedig nem csak a tulajdonképeni apostolok,

hanom az ugynevezett német apostolok nevei is használatba vétettek. — Így a régi német nevek használata — bár azok sok ideig alkalmaztattak még lassanként kiment a szokásból, kivált a különböző szentek neveinek alkalmazása folytán, — mind a mellett közülök többeket felvettek a naptárakba, egy részök pedig családnevéül alkalmaztatott.

Ugy látszik ezek szerint, hogy Németországban, a ma általunk keresztnevének nevezett személynévből alakult családnevek a legrégebbiek; annyi bizonyos, hogy ezek használatban voltak már a 11-ik században, mikor a személynév mellett — megkülönböztetés céljából — a névbirtokos foglalkozását, állását vagy sajátságát is megnevezni kezdték pl. Schenk, Kämmerer, Lang, Klein stb. az ezen időből fenmaradt okmányokból azonban többnyire lehetetlen a nemzetségek akkori sorrendjét megállapítani. A 12-ik században kezelt gyakorlatba jönni a nemesekek és azok családjainak lak- vagy származási hely utáni elnevezése, s innen ered a neveknek a von szávacskák alkalmazása, mely szó használatának azonban, sok ideig — a hűbéri viszonyok közepett is — az egyszerű megnevezésen kívül, más egyéb jelentőség épen nem tulajdonított.

A lovagkorban, a 13-ik század kezdetével jöttek divatba a várak neveiről vett elnevezések pl. Berg, Bürg, Stein, Fels stb. melyekhez igen gyakran Geier, Falke, Bär, Wolf s egyéb ragadozó állatok neveit szerették csatolni; jellemző ez az ökológ ama vaskorszakra, mely még a nevek megválasztására is befolyást gyakorolt. — A 13-ik században azonban még nem lehet szó állandó családnevekről: a birtok változásával változott a tulajdonos neve is. Volt eset arra is, hogy valamely várnak több birtokosa ugyan azon nevet vették fel, sokszor a nélkül, hogy csak távolról is rokonságban állottak volna egy mással, — sőt nem ritkán, az örök, várnagyok s a hűbéresek is a várról nevezték magokat, ép úgy mint a birtokosok.

A foglalkozásról, hivatali állásról, természeti sajátságáról, lak és birtokhelyéről s állatokról kölcsönözött neveken kívül — azon szokásból, hogy a fiu nevének az atya nevé mellé adták — kifejlett az így alakult neveknek családi névként való használata. — Ily alakítások az íreknél és skótoknál a Mac és O előszavak (pl. az íreknél Mac-Mahon, O-Connel); az oroszoknál a witsch, az angolokban vándoroltárszoknál az ing végzetek, melyeknek nálunk a fi végzet felel meg.

A családnevek felvételére s állandóságára nézve kedvező befolyást gyakorló körülménynek vehetnénk már a régi időben, a kiváltságos osztályok és rendek felállítását. Ezeknek jogai nagy részt fírl fira szállottak, és így érdekükben állott a kiváltságos család jogait és előnyeit, egy családnév felvételével s állandósításával folytonosságban s mintegy társadalmi nyilvánosságban tartani. Azonban e vélt befolyás ténylegességének aligha találunk nyomaira. — Az állami és társadalmi gyakori rázkódások lehetetlenné tették a netalán felvett családnevek leszármazási folytonosságát és így azok megszilárdulását. — Sem a római patri-ciusok¹⁾, sem a népvándorlás előtti régi német nemesség²⁾, sem a középkorban kifejlett hűbéri nemesség³⁾ állandó családnevei, — ha voltak is —

¹⁾ Így nevezették a római született szabadok, kiknek rendjéből választottak a senatus.

²⁾ A tulajdonképeni nemes rend első nyomaira a régi németeknél találunk, kiknél a kintő hadvezérek családjában, a főnökség, vagy más magas állás örökös volt. Ez azonban mind a római patriciusok, mind pedig a hűbéri nemesek rendjétől egészen különbözött.

³⁾ A hűbérség — mely szerint a vagyon, jog és méltóság csak bizonyos kiváltságotól osztályt illet, mely a nem kiváltságotól osztályt csaknem korlátlan ura — a népvándorlási hódításokra s az ezt követett államalkotási tényezőkre vihető vissza. Ez intézmény azon' an csak századok múltával fejtett ki teljesen s fajult el annyira, hogy a társadalom emberies alakulását és fejlődését lehetetlenné tétén, államontó tényezővé vált. A hűbérséget, miután a reformáció folytán hatalmas rázkódást szenvedett, — végre

mint ilyenek nem maradtak fen s nem élnek a dedunokák neveiben.

Csak a 15-ik században nyertek a családok állandó nevet. Franciaországban 1535-ben adatott ki az első tilalom a név önkényes változtatása ellen, s kétségkívül bármely államban is, az ily törv. tilalom volt egyik eszköze a csaiádnevek állandósításának. — Mind a mellett azonban, hogy az állandó családnevek megszilárdulása, egy a társadalmi jobb viszonyok, mint a törv. tilalmak által már a 15-dik században biztosítva lett: ma már általában véve igen kevés azon családok számai nem csak a pogári, de a nemesi osztályban is melyek családnevük sorrendjét és őseik származását a 16-ik századnál felebb vihetnék; sőt a mai Róma nagyhirű nemes családjai az állítják némely írók, hogy azok között egyetlenegy sincs, mely állítólagos őseiről való leszármazását kiuntatni tudná. Szomorú valóság azokra nézve, kik családjuk és nevük ősi leszármaztatásában találják még most is dicsőségüket és társadalmi előnyüket!

A családnevek megszilárdulását a társadalmi és állami fejlettség tette lehetővé, — de a társadalom és állam magasabb fejlődését nem a családnevek százados folytonossága, hanem az ősek erejének hű követése, s áldásos emlékezteti nevének okénti roánk származtatása — általában pedig a különböző családok tagjai legrégebbi közönségének, az ember névnek méltó és állandó viselése biztosítja, — ennek gondosan őrözt dicsősége véfényt a családi névre, s mutatja meg a „jobb kor” hoz kötött remény jogosultságát.

K.-Tarcza, 1875. nov. 15.

Szabó János, ref. lelkész.

a francia forradalom rembolta szét, hogy romjain a modern társadalom és állam épüljön fel. — Franciaországban III-ik Filöp király adományozta az első nemesiséget 1271-ben s ettől kezdve 1789-ig 40,000 szolgacsád nyert nemesi rangot.

senyét, figyelembe véve a közbe megtartott tánc-
vigalmakat — 1875. évi január 6-ára elhalasztotta
— annál fogva teljes tisztelettel kéretnek fel az
áldozatkész párfogók, miszerint a tombola játékhoz
nyújtani szándékolnak bármily csekély értékű nyere-
remény tárgyat is az egyet hálás köszönettel fo-
gadván — azok átvételével, az elnöklő grófnő, tá-
vollétében pedig tettes Farkas Zsigmondné egyleti
raktárnok bízott meg. Kelt Gyulán, 1875. novem-
ber 19.

A gyulai nőegylet.

Senkiesem csodálkozhatik, ha napjainkban,
— midőn országosra nem egyszer van alkalma
kifakadni a közvéleménynek egy egyes szédülő
vállalatok, mint azok üzerei ellen — némi bizal-
matlansággal találkozunk az ovatos közönségnél az
ujabb s ennél fogva eléggé nem ismer vállalatok s
azok ügynekei. Ezen indokra vihető vissza amaz
ujdonsági közlemény, mely lapunk 46 ik számában
az „Apis” biztosító és földhitel intézettel s annak
megyénkben ügyködő főfelügyelőjével foglalkozik.

Azonban örömmel constatáljuk a n. é. közön-
ség előtt, miszerint ama bizalmatlanság ezáltal nél-
külöz minden realis alapot. Ugyanis eme földhitel-
intézet egy nagyborderejű czél megvalósításán, t. i.
a kisebb birtokosság hitelképességének emelésén
fáradozik. Az intézet, — melynek kezdeményezője
a postamegyei közbirtokosság, vezérigazgatója Ma-
yer Károly 1876. január 1-én kezdi meg activ mű-
ködését. A főfelügyelő — Farkas Balázs — mint a
polgári hatóságoknál igazolta — ügynökségek
szervezése, kölcsönajánlatok eszközése és a tár-
sulat 10 frtos részvényeinek elhelyezése végett van
kiküldve. — Novezzett főfelügyelő a hol megfor-
dul mindenütt megbízható helyettes felügyelő-
ket, ügynököket hagy hátra, — kik a közön-
ség netalán kételyeit — az igazgatósággal való
közvetlen összeköttetésük folytán — bármely perc-
ben eloszathatják. — A mi már a fent hivatolt
cikkekben említett „tova illanást” illeti, erre
nézve alkalmunk volt meggyőződhetni, hogy eme
tudósítás tévedésen alapult, a mennyiben t. i. ne-
vezett főfelügyelő Békésről az ügynökségek szer-
vezése után — re bene gesta — átrándult Csabára
hasonló czélból, sőt Békésen ismételve megfordult.
Valószínűleg ez utóbbi mozzanatok nem jutottak
értesítőnk tudomására.

Békésen f. hó 21-én, — vasárnap — egy
Erdélyi János nevű napszámos a h. h. egyház fü-
zesében felakasztva találtatott. Kétségtelen, hogy
az illető öngyilkos volt, de öngyilkosságának oka
még ismeretlen.

M-Berényből azon értesülést nyertük
hogy ott már eddig is szép számmal jelentkeztek
új tagokul a békésvármegyei régész és művelődés
történelmi társulat buzgó bizottsági tagjánál Hor-
váth János postamester urnál. Szívvel kívánjuk,
hogy megyénk minden községében ohajtott erd-
ménye legyen a választmány felhívásának, melyet
lapunk közlebbi számában közreboesátunk.

Az orosházi kaszinó a már felépült díszes
nagyvendéglőnek egyik földszinti osztályában állan-
dósított s korszerű izléssel berendezett helyiséget
legközelebb elfoglalván, ezen beköltözést ugyan-
ott f. hó 24-én barátságos estélyivel ünnepelte meg.
A dícsérettel említhető s mérsékelt árszabásu ven-
dégloji konyha s pinczének igénybe vétele közben
az estély legnemesebb fűszerét azon hazafias szel-
temű s derült hangulatu pohár köszöntések szol-
gáltatták, melyek csaknem kifogyhatatlan válto-
kozva mind végig kellemesen foglalkoztatták a
szép számmal jelen voltak kedélyét. — Társas
szelleme, gondos irányu házi kezelése, s immár
állandó helyisége által a kaszinó jövője biztosítva van.

Kinevezések. Timáry Alajos b. gyulai tör-
vényészei díjnak a nagymélt, m. kir. igazságügy-
minister által ugyancsak a b. gyulai törvénytör-
vényészekhez irnokk nevezettek ki. Tóth Endre a b. gyu-
lai törvénytörvényészekhez, Sipos Soma pedig a szarvasi
kir. járásbíróshoz jogyakorokoknak nevezettek ki.

B-Gyután A f. hó 21-én a „Sas”-ban —
rendezett bál pompásan sikerült, a tánc kiváló
kiviradg tartott. E mulatság nélkülözött minden
feszességet, s ugyanazért a jelen voltak meglege-
désel távoztak el. A nők öltözéke egyszerű, de
általában csinos volt.

Jegyzői vizsgát tett f. hó 25-én Rolkó
Béla csabai járásbírósi hivatalnok, és pedig si-
keresen.

B-Gyulán a napokban egy kóbor „acrobata
társaság” utazott keresztül. Itt is szerették volna
bemutatni „csodálatra méltó” művészetüket, de az
ongedélyre szükségelt egyforintos bélyeget sehogy
sem akarták letenni, minek folytán tovább kelle
hordaniuk sátorfájukat.

Gyulán hir szerint a rom. kath. nagytem-
plom száz éves ünnepére december 8-án Mária
ünnepén fog megtartani. Mint értesültünk a száz
éves ünnepély alkalmára készített ének-szöveghez
Erkel Ferenc jeles zeneszerző irt férfi négyes-
hangra a dalárda részére dallamot. Tannerné asz-
szonyság — a posti nemzeti színház énekesnője
pedig Erkel által irt „solot” fog énekelni; egyszer-

mind azon kecsesgató remény táplál bennünket,
hogy a jeles énekesnő a december 7. vagy 8-án
— az orgona javára — adandó hangversenyben
részt vesz Gyula város közönsége nagy öröme.
Szívvel óhajtuk, hogy e hir megvalósuljon, miu-
tán ily kitűnő szép hangu énekesnőt ritkán lehet
hallani. E napon fog a hirneves Moózer Lajos or-
gonaművész által készített új orgona is szólani,

A régész és művelődési egyet választmá-
nga által felkért bizottsági tagok nagyobb részt már
nyilatkoztak, hogy a megtszittelést a legszívesob-
ben fogadják s mindent elkövetnek, hogy azokat,
kik a békésvármegyei művelődésnek nem tagjai,
megnyorhassék; annyival inkább, mert Békésvár-
megye közművelődését előmozdítani minden polgár-
nának szent kötelessége Vilim János csabai ügy-
véd, mint bizottsági tag eddig tizenkét új tagot
jelentett be. Adja Isten, hogy minden község bi-
zottsági tagja ily gyorsan és nemesen teljesítse hi-
vatását!

Gyulán e hó 10-én a rom. hath. nagy
templomban szeretett királynékné névnapján Gön-
Benedek apát—lelkész fényes egyházi segédlettel
isteni tiszteletet tartott. Adjon Isten jó királynékné-
nek felséges családjával együtt hosszú életet!

Körös-Ladányban nov. 23-án borzasztó
szerencsétlenség történt, ugyanis a község regalis-
tája cselédje által a vendéglőbe egy négy akós
hordót vitetett tele borral, midőn az a vendéglőbe
érkezett, a vendéglős segélyére ment, hogy a hor-
dót pinczéjébe letegye, igen természetes négy akó
bort költi segélye nélkül! le nem ereszhetnek, mert
azzal a legnagyobb szerencsétlenség történetik, a
jó akaratu vendéglős figyelmeztető az illető kocsi-
t, hogy várakozzék míg kötelek hoz, azonban alig
mehetett néhány lépésmigyre, egyszerre nagy zörög-
t hall, visszafut, s a szerencsétlen kocsi a hordó
által összezúzottan fektet a pincze aljában, kinek
orrán, száján, fülein bugyogott ki a vér. A szer-
encsétlen még életben volt, midőn feleségéhez és
4 siránkozó gyermekéhez haza szállították; azon-
ban fél órai borzasztó szenvedés után jobb létre
szeneerült, nyomor és inségben hagyván bus özve-
gyét és kiskoru árvaít.

A szarvasi borbély szótára, — melyből
egy-egy részletet koronkint lapunk is közölt — ugyan-
csak megnevezett egy szombathelyi uriegyéniséget.
A „Vasmegyei közlöny” ugyanis a következőket
írja: A napokban szombathelyen egyik kávéház-
ban egy úri ember az „Üstökös”-nek a szarvasi
borbély szótárából vett idézetet olvasgató. Egy-
szer csak elkezdett mosolyogni. Azután nevetett
míg végre hangos habotában tört ki. De ezzelmég
nincs vége, mert csakhamar elkezdett csuklani,
majd heves görcsöket kapott, melyek aztán elsem
álltak. Csak orvosai segélynek köszönhető, hogy o-
remek szarvasi borbély szótára emberünket meg
nem ölte.

Lapunk közlebbi számának Szántay Mi-
hály b. gyulai járásbírósi iktatóra vonatkozó
ujdonsági cikkekéje tévedésből csúszott a köz-
lendők közé, mit annál inkább sajnálunk, mert
az illető fegyelmi ítélet ez általi súlyosbítása egy-
általában nem lehetett, de nem is volt czélunk.

Beküldetett. A „Békés” 47. számában megjelent ad-
vozem „czimbalom” című reclama ki kell jelen-
tenem, miként az említett társaság pénzét nem
kezeltem, sőt azt még ez ideig át sem vettem, hi-
szem hogy a fő- és alkaptány urak fognak ez
ügyben felvilágosítást adni. Nagy F.

Irodalom és művészet.

Megjelent és szerkesztőségünkhez beküldött
az „aradvidéki tanító-egylet közlönynek” október
havi füzeté, mely a tevékeny egyesület működés-
ének ismertetése és rövid vegyes tartalmú köz-
lemények mellett az egylet által alapított népiro-
dalom czélja és kiviteleről hoz egy figyelemre
méltó cikket. E cikk Györgyössi Rudolf tollából
folyt, s tartalma következő: „a népirodalom czélja
közhasznú ismereteket terjesztani a nép között, s
e czél könnyebben megközelíti mint a nép és is-
kolai könyvtárak. A nép ugyanis a könyvtárakat
nem keresi föl, hanem igitis megszerzi a ponyvai-
rodalom termékeit, ugyanazért a ponyvairodalom
alakjában kell egyelőre hozzá közeledni. Ez uton
lehet oda emelni a népet, hogy a könyvtárak hasz-
nos voltára magától rájőjjön. Ily tekintetekből jött
létre a népirodalom, melynek egészségos termékei
bizonyára megfelelnek rendeltetésüknek. A né-
pirodalom termékeinek minél szélesebb körben leendő
elterjesztésére a tanító osztályra lehet és kell szá-
mitani. E tekintetben pár példa szépen illusztrálja
az elérhető sikert: Aradmegye volt népművelődési
egylete 800 frt alapot adott át az aradvidéki ta-
nító egyletnek, hogy ez összeg kamatjának erejéig
a népirodalom ingyen terjesztessék a megyében.
Szeged városa f. év okt. havi közgyűlésében el-
határozta, hogy az aradi népirodalom ingyen ter-
jesztessék a tanyai nép között, s e czélra mag-
szavazta a kellő összeget. Több utat és módot al-

kalmuk van lelkes tanító egyleteknek sőt egyes
tanítóknak is fölhasználni e vállalat elősegítésére.”

A „Békés” hasábjain már volt ismertetve e
vállalat, s most ismét föl hívjuk arra olvasóink fi-
gyelmét. Megyénkben a legszegényebb tanyai lak-
bau is találhatunk a „kalendárium” mellett 2—3
„históriát.” Hassunk oda, hogy a ponyvairodalom
eme minden izlést nélkülözö termékeit a népiro-
dalom nemesítő olvasmányai helyettesítsék népünk
kezeiben. E tekintetben nálunk is a néptanító te-
hetnek legtöbbet, kik a néppel kisebb-nagyobb
mértékben — közvetlenül érintkeznek. Eddig meg-
jelent művek: 1) A pénzások szorecséten törté-
nete. 2) Akasztófa virág. 3) Egy kép a család-
életből. 4) Jégorszag. 5) Luczszék. 6) Két mese
(Sündisznóbálja. Baromfiak vezére. 7) Czinkotai
ítéze. (Az új mérték ismertetése.) 8) Egy pohar
pálinka. 9) Árva Gergely históriája (Pályadijat
nyert mű. 10) A régi mértékek átszámítása ujra,
gyakorlati példákkal és átszámító táblázzal. —
A népirodalom kiadója (Gyulai István nyomdatu-
lajlonos Aradon) a megrendeléseket 25% enged-
ménynyel pontosan eszközözi.

Uj zenemű. Táborosky és Parsch nemzeti ze-
nemű kereskedésben Budapestben újabb megje-
lent „Hocus Pocus!” Polka (schnell) für das Pia-
noforte componirt von Philip Fahrbach Junior.
Ára 50 kr.

Ugyancsak Táborosky és Parsch zeneműke-
reskedésük kiadásában Budapestben f. évi decz.
1-ig megjelent egy „Dal-album” 89 dalt foglalva
magában a legnépszerűbb szerzőktől; könnyű s
mégis brilláns modorban zongorára két kézre át-
írta Erney József. Előfizetési ár 5 frt.

Benedek Aladar műveiből ez alkalommal a
következők rendelhetők meg (ezuttal kedvezmény-
áron): Költemények czim alatt (2 kötet, 1866)
2 frt bolti ár helyett 1 frtért. Ujabb költemények
czim alatt (1 kötet, 1868) 1 frt 30 kr. bolti ár
helyett 1 frtért. Legujabb költemények czim alatt
(1 vastag kötet, 1870) 1 frt 50 kr. bolti ár he-
lyett 1 frtért. Hulló levelek czim alatt (szinezett
czimképpel, kötve) 1 frt 40 kr. bolti ár helyett 1
frtért. Czeczill levelei (különösen nők számára) 1
frt 30 kr. bolti ár helyett 1 frtért. Mécsvilágok
(társadalmi iránycikkek) czim alatt megjelent mű-
véből még néhány példány kapható, füzve 1 frt
30 kr. aranyos díszkötésben 2 frt. Árnyak suga-
rak, legujabb költemények (1874) szerző arczké-
pével, füzve 2 frt előfizetési áron. Díszkötésben
minden egyes mű 1—1 forinttal több.

Jegyzéke a b. gyulai kir. tszéknél 1875. nov.
59. 90. és december 1-50 napjain előadandó bűnügyeknek.
Előadó: Nogáll. Nov. 29. 2326. Medvegy Pál bírói zártó-
rés. 2325. Id. Köpe Mihály és társa bírói zártórés. 2367.
Boczkó Károlyné bírói zártórés. 2327. öv. Petrács Józsefné
és két társa magzat elhajtás 2337. Kollárik Danielné bírói
közégeknek ellenszegülése által elkövetett erőszakosság.
Nov. 30. 2322. Erdődi István tolvajság. 2470. Volf Péter
bírói zártórés. 2350. Timár Mária tolvajság. 2478. Bara
József nyilvános erőszakosság. 2425. Kesjár Mátás súlyos
testi sértés. Deczember. 1. 2065. Vellez György és társa
tolvajság. 2272. Báthori Antal tolvajság. 2475. Gajdác Pál
bírói zártórés. 2465. Lakatos Mária férj. Farkas Györgyné
tolvajság. 2318. Müller János erőszakosság és tolvajság.

Gazdászat ipar és kereskedelem.
Orosháza. 1875. nov. 25.

Határunkban a mezei munkák még a kedve-
ző időjárás mellett befejeztetvén, őszi vetéseink az
enyhe esőzések alatt életre keltek, s remény szí-
nét öltve, kecsesgatók a szegény földmivelőt, ki
már annyiszor csalódott a zöld szín jelentőségében,
hogy alig van bátorsága az ohajtott eredményt fá-
radtság munkája után remélni Rosz utaink
isbeállottak, s e kecsesgatók akorosot pangásidőszaka, mely-
ben, kiségitő jövedelmek mellett foglalkozások ismer-
ret hiánya miatt földműves népünk mindennemű
szükséglete fedezésében egyedül a nyári termelés
eredményére van szorítva. Az általános pénzhi-
ány, mindinkább észlelhető jó híru heti vásárjaink
forgalmában is. Gabonából csak a kitűnőbb minő-
ség talál vevőt. Az árak mai heti vásárban követ-
kezők: buza 85—86 fontos mérője 4.50, 84 fon-
tos 4.15, árpa 70 fontos 1.80, kakorica 1.60,
zab 1.55. Egyéb éleleimi oéikk u. m.: szalonna:
— ó — mázsája 32 frt, uj mázsája 28 frt, hizott
sertés 43 font élet és 4% apadó leszámítás mellett
font száma 25 kr.

Iparosaink, kereskedőink, üzletük pangása
miatt folyton panaszkodnak, s többnyire hitelezni
kénytelenek.

Hetivásári tudósítás.
Gyula November 26. 1875. A gyakori esőzés
következtében a mai hetivásár igen jelentéktelen
volt ugy a kínálat, mint a keresletre vonatkozólag.
Az árak kevés eltérést mutatnak az előbbiekétől.
Tiszta búza köb 7—8 frt; kétszeres 6—7 frt
árpa 3—3 20; morzsolt kukorica köb 3—3 frt
20; krumpli vékája 60—80 kr; sárgarépa vékája
40—50; Zeller párja 4—6 kr; pasuly itezje 5
kr; borsó 5—6; lencse 6—7; köles kása 6—8;

folkhagyma koszorúja 10—20; vörös hagyma 6—10;
tört paprika itezje 18—20; kövér liba párja 5—6
frt; sovány liba 3—3 frt 20; puika párja 3—3 frt
20; rucza párja 1—1 frt 20; csirke párja 40—60
kr; kappan párja 1—1 frt 20; négydarab tojás
10 kr; kövér sertés párja 5 mázsás 140 frt; ká-
posztaszáza 4—6 frt; szalonna mázsánkt 6 46—48
frt; uj 28—30 frt; egy kocsi tölgyfa 3—3 frt 30;
egy kocsi gyertyánfa 4—5 frt 50.

A „Haza” életbiztosító és hitelbank 1875.
szept.—oct. havi üzlet kimutatása. Benyújtott 456
drb bevallás 649,260 frt. Kiállított 413 drb köt-
vény 642,280 frt. Ez évben befolyt díjak összege
395,968 frt 19 kr. Ez évben kifizetett károk ösz-
szege 149,676 frt 30 kr. Az összes érvényben levő
biztosítások összege 13,826,495 frt 87 kr.

A „Haza” életbiztosító és
hitelbank igazgatósága.

Szerkesztői üzenetek.

A békésvármegyei régészet és művelődéstörténelmi
társulat Szarvas városában megérkezése ünnepe” irt
költemény szerzőjének A „költemény”-ből kiderül szerző
lelkessége a tudomány s különösen a régészet iránt, de
az illető tudós férfiak czélját aligha híven jelzi a követ-
kező sorokban:

„Hisz ép azért jöttek ök most Szarvas városba át
Hogy lopjanak egy-egy szép szemszögárt,* emlyényt”
Különben az egész jó indúlata, de gyenge kísérlet
B-Csabán. Günsberger N. urnak. Hakövetése igaz-
ságos, tessék érvényesíteni, meg van annak a maga útja!
E tekintetben lapunk segédkezet nem nyujthat.

Békésen. D. L. urnak. A küldött költeményke nem
mondható eszmeszegénynek, de a rajta áthúzódo ponygo-
láság miatt nem közölhető. Egyébaránt remélem — hogy
az otthon maradtak jobba kiállják a kritikát.

* Már t. i. a „tudományozomjas hölgyektől.” —

Felelős szerkesztő: Elek Lajos.

Hirdetések.

Egy jó háztól való fiú
tanonczul felvétetik
Kristoffy Ferenc
vas és fűszerkereskedésben
Makón.

1—3 (147)

Csak biztosan és lelkiismeretesen j
ez jelszavam.

A ki egy vagy több hirdetésben valamit nyilvánosságra
hozni (hirdetni) és ez által időt, pénzt és fáradságot
kimélni óhajt.

A ki házat, jószágot, üzletet vagy más árukat, vásárolni,
eladni, haszonbérbe adni vagy venni óhajt.

A kinek pénz vagy elég házukra, földbirtokra, váltók,
értékpapirokra, ékszerekre szükséges.

A ki állást keres mint könyvtérítő, pénztárnok, iroda-
vezető, titkár, házfelügyelő, házmester, irodaszolga.

A kinek szüksége van megbízható házi személyzetre,
mint nyelvekben és zenében teljesen képzett Gou-
vernátokra, Bonne'okra francia mindkét nemű já-
téktársakra egyenesen Franciaország vagy a fran-
czia Sveiczből társalgónokra, gazdasszonyokra,
pénztárnoknokra, valamint bármint férfi családsegre.

A ki lelkiismeretes értesítést óhajt nyerni üzleti czégek,
és bármint rendű egyénekre.

A ki rangjához illően használni óhajt, forduljon teljes
bizalommal Weiss Mór hirdetési irodájához Buda-
pesten servitátor 5 sz. ugyanott hirdetések a világ
minden hirdetés felvétetnek a legmáltányosabb
árakon, és bármint ajánlatok felbonthatlanul, bérmentve
a czimzettnek kézbesítetnek, valamint a fentebbi
biztosan, méltányosan és lelkiismeretesen köz-
vetítetnek.

Áruk és bármily nemű tárgyak bizományba vétet-
nek, és eladások gyorsan és a legjobban eszközöl-
tetik. 3* (144)

Árlejtési hirdetmény.

Tekintetes Békésvármegyei irodai szükségletei
beszerzésére az árlejtés a megye termében f. évi
deczember 4-én, a közbiztonsági és szolgál-
mányzat ruházatára pedig ugyanott deczember 6-án
d. e. 9 órakor fog megtartani: miről a vállalko-
zók oly hozzáadással értesítetnek, hogy az árlejt-
tési feltételeket a megyei számvevői tisztviségnél
megtekinthetik, — s az árlejtés előtt a kikiáltási
árak 10% -át, bánompénz gyanánt letenni tar-
toznak.

Gyulán 1875. november 19-én.

Jancsovics Pál
alispán.

1* (148)

